

Notatark

Sagsnr. 27.27.00-G01-1-14

Sagsbehandler
Thomas Frank

14.4.2016

Evaluering april 2016 - PREP og parterapi

Der opleves stigende udfordringer med problemer i parforholdet og samlivet, som påvirker børn og unge i Hedensted Kommune og deres evner og muligheder for at lære så de bliver klar til uddannelse og job. For at imødegå dette, så er der iværksat to tiltag på området:

1. Par med problemer i parforholdet tilbydes 5 parterapeutiske samtaler pr. par hos privatpraktiserende og autoriseret psykolog eller terapeut i 2015.
2. Der tilbydes PREP-parkurser – kursus i Praktisk Redskab til Engageret Parforhold. Der forventes gennemført kurser for ca. 36 par om året.

I det følgende beskrives formål med tiltagene og en foreløbig evaluering af tiltagene.

Formål og effekt

Fra Familienstrivsel.dk får vi at vide, at:

- En gennemsnitlig skilsmisse påfører kommunen direkte udgifter på 30 - 40.000 kr. (kilde: CBS).
- En arbejdsgiver mister i gennemsnit kr. 73.000 blot i sygefravær når en medarbejder går gennem en skilsmisse – en del af dette sygefravær betaler kommunerne refusion for (kilde: Norsk undersøgelse).
- Hertil kommer afledte effekter og kommunale udgifter i forhold til eventuelle børn, der udsættes for en stor belastning i forbindelse med en skilsmisse (kilde: Thomas H. Holmes and Richard H. Rahe).

Familienstrivsel.dk argumenterer også for, at der samfundsmæssigt kan tillægges en lang række andre udgifter, f.eks. inden for sundhedssektoren.

Hovedmålet med de to tiltag er, at understøtte familierne og forældrenes samarbejde omkring børnene, således børnene trives godt, så de kan lære. Begge tiltag skal understøtte kerneopgaven Læring (at det enkelte menneske lærer, så barnet eller den unge bliver klar til uddannelse eller job) ved at understøtte forudsætningerne om, at:

- Barnet og den unge er veludhvilet, har fået sund kost og møder stabilt
- Familien er en del af barnets og den unges læring
- Barnet og den unge er i trivsel i dagplejen, børnehaven, skolen osv.

I familier hvor forældrene ikke kan samarbejde eller generelt ikke trives i deres parforhold, kan forældrene i mindre grad understøtte ovenstående forudsætninger. Ved at understøtte afklaring og færre skilsmisser og samlivsbrud i familier med børn, er det forventningen, at børnenes forudsætninger for at lære, og derved blive klar til uddannelse og job, forbedres.

De to tiltag har dog forskellige målgrupper. Parterapi er for par, hvor der allerede er alvorlige udfordringer i parforholdet. Her er skal parterapien hjælpe til med at løse problemer i parforholdet eller afklaring for parrene omkring parforholdets fremtid, således forældrene uanset hvad fremadrettet bedst muligt kan understøtte barnets trivsel og læring.

PREP-kurserne er et mere forebyggende tiltag, og er for par, hvor problemerne ikke er så alvorlige. Formålet med PREP-kurserne er at lære konfliktløsning og forebygge at problemer opstår, så barnet opnår rolige og trygge rammer.

Parterapi

Samtalerne skal være med til at give parrene en forståelse af hinanden i parforholdet samt en viden om hvad problemerne betyder for deres barn/børn. Endvidere er formålet at de deltagende par bliver afklarede omkring deres fremtid som par.

Tilbuddet gælder for borgere i Hedensted Kommune, der har børn under 18 år. Der forventes gennemført parterapi for 60-70 par om året. Parterapien er evalueret ved, at deltagerne (enkeltvis) har udfyldt et spørgeskema (bilag A, herunder), som både spørger ind til tilfredsheden med selve tilbuddets form og indhold, men som også spørger til effekterne af terapien i form af deltagernes vurdering af om de er blevet mere afklarede omkring deres parforhold, og om terapien har haft en positiv effekt på samarbejdet omkring barnet.

Baggrundsinformation på deltagerne

Siden starten i foråret 2015 er der ca. 60 par der har deltaget i parterapi. Heraf er der statistik på 36 par. Følgende beskrivelse omfatter alene de 36 par.

Næsten alle par har modtaget fem samtaler. Deltagerne har i gennemsnit været knap 40 år, hvor den yngste deltager var 26 år og den ældste 51 år. Parrene har i gennemsnit 2,2 hjemmeboende børn med en klar overvægt af par med 2-3 hjemmeboende børn.

Børnene er i gennemsnit knap 9 år. Der er en forholdsvis stor del af parrene, der har børn som er fra 12-13 år og op, og spørgsmålet er i forlængelse heraf om man med fordel kan forsøge at nå flere par med yngre børn for at understøtte formålet med, at tilbuddet skal understøtte de unges skolegang og læring. Parrene har været samboende i gennemsnit knap 13 år. Nogle relativt få af parrene har været samboende i meget kort tid (0,5 og 1,5 år), mens overvægten af par har været samboende imellem 14 og 20 år. Set i sammenhæng med de hjemmeboende børns alder, så er det altså meget etablerede par, der anvender tilbuddet om parterapi.

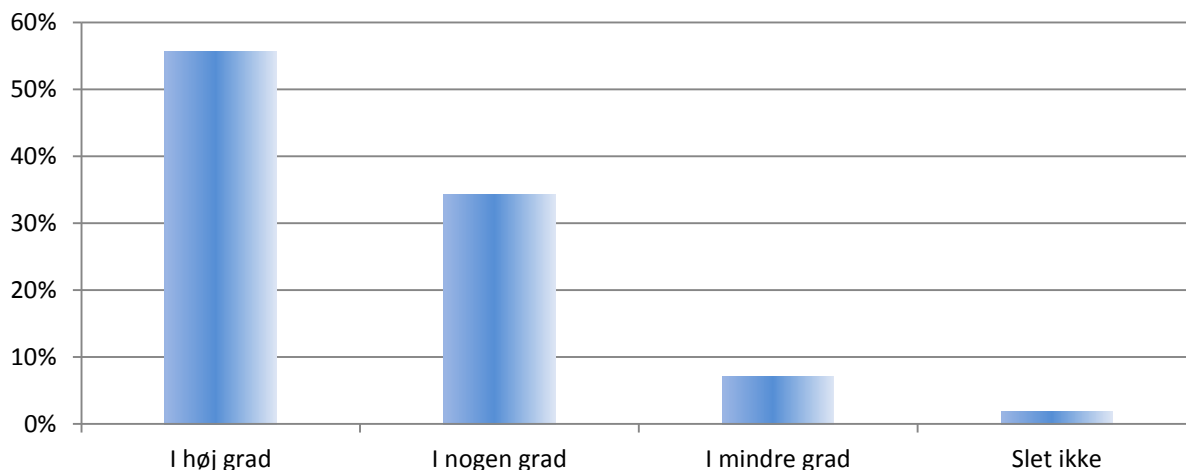
Tilfredshed med tilbuddet og selvvurderede effekter

5 af de 36 par har tidligere anvendt parterapi. Af de par, som ikke tidligere har anvendt parterapi angiver langt de fleste, at de ville (11 par) eller måske ville (13 par) have opsøgt parterapi, hvis de ikke havde modtaget tilbuddet fra Hedensted Kommune. Man skal naturligvis være opmærksom på, at disse svar er uforpligtende, og derfor ikke nødvendigvis kan antages at være det korrekte billede af hvorvidt parrene reelt ville opsøge hjælp, hvis tilbuddet her ikke fandtes. Omvendt, så er dette vores bedste bud.

Tilsvarende er der meget stor tilfredshed med kvaliteten af terapeuternes indsats, samt ventetid og muligheder for at finde tider, der passer familien.

Ser vi nærmere på deltagernes vurdering af effekterne af tilbuddet, så viser figur 1, at over halvdelen af deltagerne vurderer, at tilbuddet har haft positiv betydning for deres samarbejde omkring barnet, og andelen er over 90%, hvis man inkluderer svaret "I nogen grad".

Figur 1. I hvor høj grad har samtalerne med parterapeuten haft positiv betydning for jeres samarbejde omkring jeres barn/børn?

Deltagerne har i forlængelse heraf også kommenteret kvalitativt på hvad de oplever der har været den største effekt af parterapien for deres barn/børn. Svarene peger meget entydigt på, at der er skabt en bedre forståelse for, og af, børnene og deres situation i forhold til forældrenes problemer. Samtidig fremhæver rigtig mange, at de oplever, at der er kommet langt mere ro i familien (færre skænderier, konflikter m.m.).

Hver deltager er ligeledes blevet bedt om, at vurdere hvor afklarede de var som par i forhold til fremtiden for deres parforhold forud for terapiforløbet. Spørgsmålet er væsentligt, da et formål med forløbet netop har været afklaring omkring fremtiden. Deltagerne har ligeledes svaret på en skala fra 1-10 på hvor afklarede de er efter forløbet.

Forud for forløbet var deltagerne i gennemsnit lidt over midt på skalaen, og ved afslutningen af forløbet angiver de en gennemsnit 8,7 på samme skala. I gennemsnit er deltagerne blevet 3,5 point mere afklarede på en skala fra 1-10. Tabel 1, herunder, uddyber deltagerens vurderinger.

Tabel 1. Oversigt over hvor afklarede deltagerne er efter endt parterapi.

	Mere afklaret	Uændret	Mindre afklaret
Antal	60	8	2
Andel	86%	11%	3%

Tabel 1 understreger, at langt de fleste deltagere angiver at have oplevet en positiv udvikling i deres afklaring omkring fremtiden for deres parforhold.

PREP-parkursus

Som nævnt ovenfor, så er formålet med PREP-parkursus mere forebyggende end parterapi.

Siden 2010 har PREP-kurser været tilbudt på Center for Familieudvikling med støtte fra staten. SFI har i april 2014 præsenteret en evaluering af PREP-parkurser. Alle kursister er blevet bedt om at besvare et spørgeskema vedrørende deres parforhold før kurset og tre måneder efter kursets afslutning. I alt har 1.113 besvaret før kursusstart og 780 efter. På flere centrale parametre viser der sig markante resultater. Bl.a. svarer 70 pct., at kurset har mindsket deres konfliktniveau.

Center for Familieudvikling følger løbende op på kvaliteten af de PREP-parkurser som gennemføres af Hedensted Kommune via et spørgeskema (se bilag B).

Da kursisterne allerede skal besvare et spørgeskema, og der fra Center for Familieudvikling løbende følges op på om kvaliteten af kurserne (via besvarelserne) er god nok, så laves der ikke en ekstra spørgeskemaundersøgelse fra Hedensted Kommune. I stedet får Hedensted Kommune en kopi af skemaerne, således vi også selv kan følge kvaliteten af kurserne og deltagerens oplevelse af tiltaget.

Derudover suppleres skemaet med tre ting:

1. Udviklingen i skilsmisser på landsplan og i Hedensted Kommune (via Danmarks Statistik)
2. Udviklingen i samlivsbrud undersøges over tid
3. Ca. et år efter deltagerne har gennemført kurset, sendes der en mail til dem, hvor de bedes svare på om de fortsat er samboende med den partner de deltog på kurset med. Og hvis de ikke er sammen længere; samarbejder de så om barnet. (Deltagerens anonymitet er fastholdt, da vores eneste information om dem er mailadressen og hvilket hold de deltog på).

Baggrundsinformation på deltagerne

Siden opstarten af projektet har der været planlagt fem hold hvoraf der er aflyst to hold, som følge af for få tilmeldte. Som følge heraf gøres der nu en endnu mere intensiv indsats for, at få flere deltagere til kurserne. Der annonceres eksempelvis nu via Facebook, og der er arbejdet med en mere positiv vinkel ind i kommunikationen.

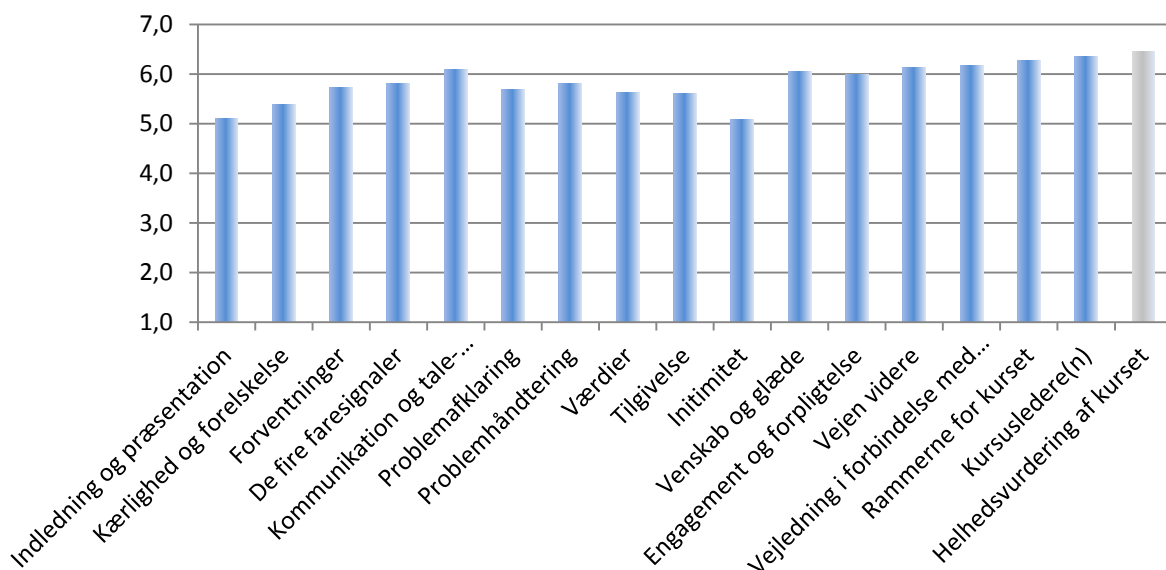
Der har deltaget ca. fire par på hvert PREP-kursus, så siden starten sidste forår har 13 par deltaget i et PREP-kursus. Deltagerne er mellem 25 og 55 år gamle – i gennemsnit er deltagerne knap 39 år. Deltagerne har været i det pågældende forhold i gennemsnit 11,4 år, men det dækker en opdeling, hvor fem par har været sammen i 3-7 år, mens de resterende par har været sammen mellem 12 og 30 år.

Vurdering af tilbuddets indhold

Figur 2 herunder viser deltagerens vurdering af forskellige aspekter af PREP-kurset på en skala fra 1-7, hvor 7 er bedst.

Figur 2 viser tydeligt, at deltagerne generelt er meget begejstrede for kursets indhold og de forskellige aspekter, der behandles på kurset. Dette underbygges også af de kvalitative kommentarer, der alle er meget positive.

Figur 2. Deltagernes gennemsnitlige vurdering af PREP-kurserne. Skala: 1-7, hvor 7 er bedst.

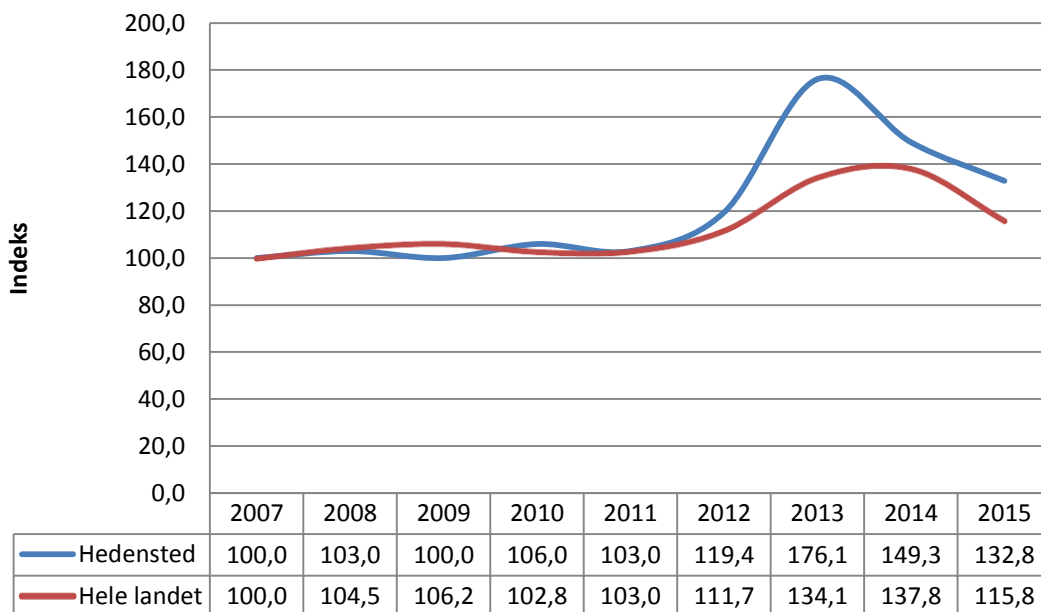

Udvikling i skilsmisser og samlivsbrud i Hedensted Kommune og resten af landet

I det følgende ser vi lidt nærmere på de overordnede tendenser omkring skilsmisser og samlivsbrud, som er en del af afsættet for projektet.

Figur 3 viser udviklingen i skilsmisser for hele landet henholdsvis Hedensted Kommune fra 2007 til 2015. Udviklingen er indekseret således 2007 repræsenterer 0-punktet og udviklingen er dermed i forhold til 2007.

Figur 3. Udviklingen i skilsmisser (forskelligt køn). 2007-2015.

Baseret på SKI107 fra Danmarks Statistik. Opgjort ultimo året.

Figur 3 viser, at niveauet i skilsmisser har været ret stabilt ind til 2012. I 2013 stiger antallet markant i Hedensted og i landet ser man en tilsvarende stigning i 2013 og 2014, hvorefter niveauet nu igen er for nedadgående – men dog fortsat noget over niveauet i 2007.

Tabel 2 herunder viser omfanget af børn der er involveret i samlivsbrud i årene 2012-2016 for Hedensted Kommune henholdsvis hele landet. Data for 2016 er endnu ikke kommet for Danmarks Statistik, så for 2016 er der kun tal for Hedensted Kommune. Figur 4 illustrer udviklingen grafisk.

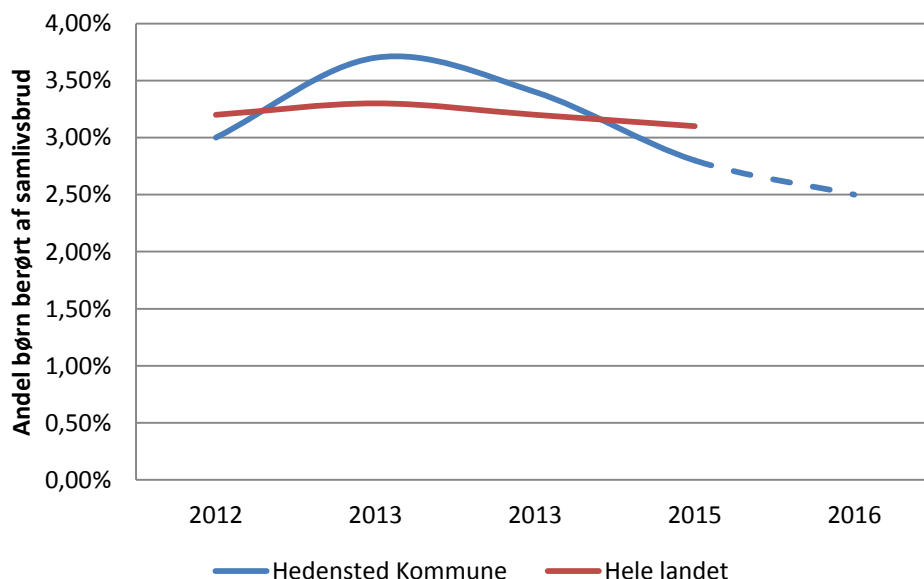
Tabel 2. Omfanget af børn der er involveret i samlivsbrud. 2012-2016.

		2012	2013	2014	2015	2016
Antal børn i samlivsbrud	Hedensted Kommune	319	386	353	290	253*
	Hele landet	36.285	37.071	35.842	34.387	-
Andel børn der har oplevet samlivsbrud	Hedensted Kommune	3,0%	3,7%	3,4%	2,8%	2,5%*
	Hele landet	3,2%	3,3%	3,2%	3,1%	-

Baseret på BRN11 fra Danmarks Statistik. Opgjort pr. 1. januar.

*Beregnet på egne data ud fra samme metode som Danmarks Statistik. Landstal offentliggøres 24.5.2016.

Figur 4. Andel børn berørt af samlivsbrud. 2012-2015.

Ikke overraskende viser figur 4 lidt af samme tendens som figur 3. Tendensen for samlivsbrud og skilsmisser er altså nogenlunde ens, men med nogle større udsving for skilsmisser (givetvis som følge af åbningen af muligheden for at blive skilt på nettet).

Opsamling og konklusion

Parterapi:

- Meget tilfredse deltagere der oplever i vid udstrækning mere afklarethed omkring parforholdet, og vurderer selv en effekt i forhold til samarbejdet med deres børn.
- Deltagerne er i gennemsnit knap 40 år, har mellem 2 og 3 hjemmeboende børn, der i gennemsnit er 9 år.
- Deltagerne har i gennemsnit været samboende i knap 13 år.

PREP-kurser:

- Generel meget stor tilfredshed på samtlige parametre der måles på, samt i de kvalitative kommentarer.

- Deltagerne er i gennemsnit knap 39 år og har igennemsnit været sammen som par i lidt over 11 år.

Overordnet udvikling:

- Omfanget af skilsmisser og samlivsbrud er faldende efter to-tre år med høje tal. Tendensen gælder både Hedensted Kommune og landet som helhed. Dog har Hedensted Kommune oplevet et større fald begge steder end landet som helhed.
- Antallet og andelen af børn der er berørt af samlivsbrud er tilsvarende faldende i Hedensted Kommune og for landet som helhed.

Bilag A. Evalueringsskema – Parterapi

I har deltaget i Hedensted Kommunes tilbud om parterapi til par med problemer i parforholdet. For at vurdere jeres tilfredshed med tilbuddet, vil vi bede jer om at bruge ca. 5 minutter på at udfylde dette spørgeskema og efterfølgende indsende det i vedlagt frankerede svarkuvert.

Undersøgelsen gennemføres anonymt og resultatet af undersøgelsen skal bruges til at vurdere effekten af tilbuddet.

På forhånd tak!

*Med venlig hilsen
Grethe Stjernholm*

Baggrundsoplysninger:

- Køn: M/K
- Din alder?
- Antal hjemmeboende børn?
- Alder på hjemmeboende børn?
- Hvor mange år har I være samboende som par?
- Antal samtaler der er gennemført med parterapeut?
- Dato for første samtale?
- Dato for sidste samtale?

Har I som par tidligere anvendt parterapi? (ja/nej)

Ville I have opsøgt parterapi selv, hvis I ikke havde modtaget tilbuddet fra Hedensted Kommune? (ja/nej/måske)

Hvordan blev I bekendt med tilbuddet? (åbent tekstfelt)

Hvor afklarede var I forud for den første samtale i forhold til fremtiden for jeres parforhold? (Skala 1-10 med "kasse" for hvert tal)

Hvor afklarede er I nu efter samtalerne med parterapeuten i forhold til fremtiden for jeres parforhold? (Skala 1-10 med "kasse" for hvert tal)

I hvor høj grad har samtalerne med parterapeuten haft positiv betydning for jeres samarbejde omkring jeres barn/børn? (I høj grad/I nogen grad/I mindre grad/Slet ikke)

Beskriv kort hvad I oplever der har været den største effekt af parterapien for jer som par. (Tekstfelt)

Beskriv kort hvad I oplever der har været den største effekt af parterapien for jeres barn/børn. (Tekstfelt)

Hvor tilfreds er I med ventetiden fra I henvendte jer til parterapeuten til gennemførelsen af første samtale? (Meget tilfreds/Tilfreds/Neutral/Utilfreds/Meget utilfreds)

Hvor tilfreds er I med mulighederne for at finde samtale tidspunkter ved parterapeuten? (Meget tilfreds/Tilfreds/Neutral/Utilfreds/Meget utilfreds)

Hvor tilfreds er I med kvaliteten af parterapeutens indsats? (Meget tilfreds/Tilfreds/Neutral/Utilfreds/Meget utilfreds)

Bilag B. Evaluering af PREP-parkursus

EVALUERING AF PREP-PARKURSUS

Kursussted: _____

Køn: Mand Kvinde Fødselsår: _____

Civilstand: Gift Samboende Kæreste

Dato for kursus: _____

Bopælskommune: _____

Forholdets varighed: _____ (år) _____ (mdr)

Indledning og præsentation

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Kærlighed og forelskelse

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Forventninger

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

De fire faresignaler

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Kommunikation og tale-lytteteknikken

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Problemafklarung

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Problemhåndtering

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Værdier

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Tilgivelse

Udbytte:

Rigtig meget Meget Lidt Intet
| | | | |

Begrundelse:

_____
_____

Intimitet

Udbytte:

Rigtig meget   Meget   Lidt   Intet
| | | |

Begrundelse:

Venskab og glæde

Udbytte:

Rigtig meget   Meget   Lidt   Intet
| | | |

Begrundelse:

Engagement og forpligtelse

Udbytte:

Rigtig meget   Meget   Lidt   Intet
| | | |

Begrundelse:

Vejen videre

Udbytte:

Rigtig meget   Meget   Lidt   Intet
| | | |

Begrundelse:

Andre forhold ved kurset:

Vejledningen i forbindelse med parsamtalerne

Udbytte:

Rigtig meget   Meget   Lidt   Intet
| | | |

Begrundelse:

Rammerne for kurset

Meget tilfreds   Tilfreds   Mindre tilfreds   Ikke tilfreds
| | | |

Begrundelse:

Kursusledere(n)

Meget tilfreds   Tilfreds   Mindre tilfreds   Ikke tilfreds
| | | |

Begrundelse:

Helhedsvurdering af kurset

Meget tilfreds   Tilfreds   Mindre tilfreds   Ikke tilfreds
| | | |

Begrundelse:

Hvis du skulle sammenfatte kurset i en sætning, hvordan ville den så lyde?:

Hvor har du hørt om PREP-kurset?

Annonce   www.familieudvikling.dk   Presseomtale   Venner/familie   Andet: _____